לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה ז.

נותן לו הלכע דמי למרו. נותן לו לבע זה דמי למר לבן בכתחלה אם ירלה דסבירת ליה לר״מ כל המשנה מדעת בעליו נקרא גזלן וקנאתו בשינוי וכדמפרש בבבא קמא בהגחל בעלים (דף לה.) וטוטל הלמר לעלמו אע״פ שהוא מעולה עכשיו בדמים: **ר׳ יהודה אומר.** מ״כ נמלא זה משתכר בשינויו אלא ידו על התחתונה: **ואם השבח.** שהשבים הלמר יתר על היליאה שהוליא הלבע נותן לו בעל הלמר את היליאה סמנים ועלים ושכר פעולה כשכיר יום ולא שכר שלם כמו שהתנה עמו ואם היליאה יתירה על השבח כו׳: **הלכה כר׳ יהושע** (ט) . דשרי במלוה על פה: מתלוקת דרבי מאיר וכרי יהודה בהגחל בב״ק (ק:) ואחר כך סתם לן תנא בבבא מליעא כר׳ יהודה וכל מחלוקת שבתלבו תנאים ואח״כ סתם לנו במשנתנו לאחד מהן הלכה כמותו דכיון דסתמיה אחר המחלוקת ש״מ דקמו רבנן בטעמייהו ומסתברא טעמא דהאיך: **אין סדר למשנה.** סידרא דתמניתין לאו דוקא ושמא משנה אחרונה היא נשנית ראשונה בבית המדרש: **כל מחלוקת ואחר כך סתם נמי כו׳.** אלמה קיימא לן כל מחלוקת ואחר כך סתם הלכה כסתם ביבמות בפ׳ המולן (דף מב:): **כי לא אמרינן אין סדר.** אלא סמכינן אסידרא ד״מ בחד מסכתא: **נויקין גולהו.** תלמא בני: **ואינבעים אימא.** להכי אהדריהו רב יוסף לאמיה דמי אין סדר למשנה לא אילטריך לומר הלכה כרבי יהודה דולמי הלכתא כי האי סתמא דכל המשנה לא הוה שייכא למיתנייה סתם בהשוכר (ב) דהא לא אילרי בההוא פירקא בשינוי אלא בחזרה ומדמתיא סתם ש״מ הלכתא קא פסיק ואזיל: **הנראה.** עתה נראה לשון הבוא נבוא (בראשית לז). לא יאמר לו בשבת הנראה אם תעמוד עמי לערב לעשות במלאכתי לערב: **וכולן שחזרו.** מגזלנין ועמי האדם קאי: **אין מקבלין אותן.** להחזיקן בחזקת חברות לסמוך עליהן: **עשו דבריהן.** בסתר עבירות (ג) שעברו על הנה:

כפרהסיא

רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו. תימה קשיא דר״מ אדר״מ דהכא אמר רבי מאיר נותן לו דמי צמרו אלמא שינוי קני ובהגחל (קמא) (ב״ק לה.) ע״ש תנן אמר ר״מ הגחל פרה מעובדת וולדה רחל טעונה וגזזה משלם אותה ואת גיזותיה ואת וולדותיה אלמא קסבר שינוי לא קני וי״ל דשאני התם דקנסא הוא דקא קנים רבי מאיר כדפירש התם משום דעבד איסורא וכן בהגחל דהמזקין (ניטין נב:) דהמטמא והמדמע ומנסך קנים ר״מ שוגג אטו מזיד דמזיקו בידים אבל הכא לא שייך לקנסו דלטובתו של בעלים נתכוין וכסבור הוא לזה לעשות כן וא״ת אלמא קשיא דר׳ יהודה אדרבי יהודה התם א״ר יהודה גזלה מחזרת בעיניה אלמא שינוי קני והכא קתני ידו על התחתונה אלמא שינוי לא קני ואומר ר״ת דהתם נתכוין הוא לקנות אבל הכא שוגג היה ולא נתכוין לקנות:

פשיטא דמחלוקת ואחר כך סתם. תימה למה לן למיפשט מסוס סתם גלאו הכי פסקינן פרק מי שהוליאוהו (עירובין דף מו:) ר״מ ורבי יהודה הלכה כרבי יהודה ואי מסוס דאיכא אמוראי התם דפליגי ולית להו הך כללא לגבי הלכה כסתם משנה נמי פליגי אמוראי ואפילו במחלוקת ואחר כך סתם נמי איכא מאן דפליג לקמן בסוף פרקין (דף כח.) גבי שכירות נתים דפליגי ר״מ ור׳ יוסי ופסיק רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי אע״ג דכתר הכי סתם כר״מ לכך נראה לפרש דלאו מכח סתם בעי למיפשט דליהוי הלכה כסתם אלא הכי פריך מחלוקת ואח״כ סתם הוא ואפילו למאן דלית ליה הלכה כסתם מ״מ תשיב כרבים לגבי יחיד: ר״ג **משום** דקתני לה כי הלכתא פסיקתא. כלומר דקתני כל המשנה הוא לשון הלכה פסוקה ולא גרסינן גבי כמו שפירש הקונטרס דהא איכא מאן דאמר דאתם יודאין הלכה כהיא דכל החוזר בו כו׳ (ג): **הנראה שתעמוד עמי** לערב. פי׳ ר״י הנראה בעיניך שתוכל לעמוד עמי לערב:

הנשאל לחכם ויטמא לא ישאל לחכם ויטהר. ואע״ת וכי לא ישאל לכל החכמים ידונו זה עם זה אולי ישיבוהו מדכריו וי״ל דאינו אסור אלא לא יודיע לו בכר שאלתי לפלוני ואסר לי אבל אם אומר לו בכר שאלתי פלוני חכם מותר אבל ולמי החכם יחבר שלא יתיר כדאמרי׳ בפרק כל היד (נדה דף כ: ושם ד״ה אגמריה) מכם שאסר אין מביאין ראיה להתיר אע״כ יוכל להחזירו כגון שטעה בדבר משנה או אפילו בשיקול הדעת ופוגיגא כאיהך דהכא אמרינן בפ״ק דסנהדרין (דף ו.) דמה שעשה עשוי וישלם מביתו אם נשא ונתן ביד ודוקא אסר אין מביאין אבל אם התיר מביאין ראיה לאסור והא דאמרי׳ בירושלמי בפ׳ ר״ח דאמילה ר׳ סימון שרא ורבי אמי אסר איקפד רבי סימון ולא כן תני הנשאל לחכם והתיר לא ישאל לחכם שמא יאסור אלמא משמע דהתיר אין מבררו ראיה לאסור ר״פ התם אמאי איקפד רבי סימון ולא כן תני כלומר והלא אינו שנוי בשום מקום הנשאל לחכם כו׳ דלא אסרו מבעים אלא להתיר אחר אוסר ומסיק אמר רב יודן להפך היה שאל לר׳ אמי אסר לר׳ סימון ובשרא ואיקפד רבי אמי כהדא דתני נשאל לחכם ואסר לא ישאל לחכם אחר שמא יתיר והא דאמרינן פרק אלו טרפות (חולין ד׳ מט.) גבי מחטא דאשתכח בסימפונא רבה דבכנדא הוא מר בריה דרב אידי טריף רב אלא בר מניומי מבשר המם שביהם היו בנית המדרש כשנשאלה השאלה (ב): **בשל** תורה הלך אחר המחמיר. רש״י היה פוסק בכל איכא דאמרי שבתלמוד בשל תורה הלך אחר המחמיר בשל סופרים הלך אחר המקל ורי״ג פי׳ דכל איכא דאמרי לגבי לשון ראשון בטעל לעיקר והלכה כלישנא קמא ור״ת פירש בדאוריתא לחומרא בדרבנן לקולא כרבי יהושע בן קרחה דהכא ורבינו שמשון היה מפרש בבכל מקום שיש להתבונן כאחד מיניהו משיטת התלמוד בתריה אזלינן: **וכולן** שחזרו בהן. פ״ה אגזלנים ועמי האדם קאי וקשיא וכי עם האדם לא יוכל לעשות עוד תשובה ועוד דלשון עולמית משמע שבכר קבלו אותם פעם אחרת ועוד קשה דבבכורות בפ׳ עד כמה (דף ל:) תניא עם האדם שקיבל עליו דברי חברות ונתפשר לדבר אחד נתפשר לכל התורה כולה דברי ר״מ משמע הא לא נתפשר מקבלין לכך נראה לפרש דאעמי האדם החשודין על המעשרות ושביעית וכבר קבלו עליהן דברי חבירות ועתה חזרו לסורן ונתלקו אם יקבלום עוד ובמסכת דמאי (פ״ב משנה ג) מיתניא בהדי ההיא ועם האדם שקבל עליו דברי חברות והכי פירושו וכולן שקבלו עליהן דברי חברות וחזרו לסורן אין מקבלין אותן עולמית דברי ר״מ ואמ״א חזרו בהן במטמוניות פי׳ שחזרו לסורן בסתר וכפרהסיא נוהגין דברי חברות אין מקבלין אותן לפי שהם גוגנים דעת הבריות אבל אם חזרו לסורן בפרהסיא שאינם גוגנים דעת הבריות אז מקבלין אותן דודאי אם יעשו תשובה יקיימוה איכא דאמרי עשו דבריהם במטמוניות פירוש אם שבבר עשו בדברי חברות אף במטמוניות מקבלין אותן כי אמאר שנתאמלו כ״כ בתשובה שאף בנגעה החזיקו בה אין להדיחן אם חזרו ונכשלו אבל אם שבבר לא עשו דברי חברות אלא בפרהסיא אין מקבלין אותן כי שמא בסתר היו עושין עבירות והיו מטעין הבריות:

סוס

מסורת הש״ס

(א) [פוסק יח.], (ב) [בכרכות ט. וב״ק], (ג) [ינמות מב:], (ד) ב״מ עו., (ה) שבת קב., (ו) חולין מד: נדה כ: ע״ש [בכרכות סג:] תוספתא עדיות פ״ח ה״ב, (ז) כתובות לח. [תוספ׳ דדמאי פ״ב ה״מן], (ח) [ב״מ עו.], (ט) בפ״ח נוסף: שביתה, (י) [ב״מ עז:], (כ) [וע״ש תוס׳ ב״ק קב. ד״ה גבי ותוס׳ ב״מ עז: ד״ה בב ותוס׳ מנחות סו. ד״ה זכר], (ל) [לשאול. יעבי״ן], (מ) [וע״ש תוס׳ חולין מד: סד״ה הימיו],

מוסף רש״י

נותן לו דמי צמרו. לבר לבן כמו שאמר לו, דקנייה בשינוי ונתחייב תשלום (ב״מ קיז:) בדמים שלמר לבן נתכר בשוק, דקנייה בגזלו לשלם כשעת הגזילה (שם עח:) ולא יהיב ליה אלא דמי לבר לבר אבל לא דמי שבחו, אי זה יתן שכר משלם ויקח הלבר (ב״ק ק:). ר׳ יהודה אומר. אם כן תחייבו נתלא זה נהנה שזה הביאו לו מן הגזק, אלא מחייב לו את הלבר כמות שהוא בטוב וידו על התחתונה (ב״מ קיז:). אם השבח. שהבבים הלבר, יתר על היציאה. שהוליא לבע זה בסמנין ועלים ושכר ערמו כשכר שכיר יום, נותן לו את היציאה. ולא מה שהוא בקבלנות, דהוי נוסי (שם) דמי עלים וסמנים ולא שכר שלם (שם עח:) דקנים ליה לאלי דשינה לגיות ידו על התחתונה ולא נתהני משבחא ואגרא נמי בוליה לא יטקול אלא יציאה (ב״ק ק:). נותן לו את השבח. שהבבים את הלבר, ואם יהלה לתת את שכרו, כגון שהשבח יותר על השכר, יתן שכרו (שם). אהדרינהו רב יוסף לאמיה. בבעם (שוכה יא.). דמחלוקת ואחר כך סתם. כן שסתם אחריה בתוספתה מסכת אחרת נאותו הסדר, כגון נתן לבר לבבע, דמחלוקת בב״ק בהגחל וסתם בב״מ כל המשנה ידו על התחתונה, וסתם לן בר״ש דאמר אם השבח יתר על היציאה כו׳, הלכה כסתם (ינבות מב:). הנראה שתעמוד עמי לערב. עבשיו נראה אם תעמוד עמי לערב, אם תבא אלי לבשתחבן, ושניהן יודעין שבל מנת לשוכרי לפעולתו הוא מזאיני, וכיון דלא מפרש בגדיא שרי (לר׳ יהושע בן קרחה) כדמפרש טעמא דבור אסור בהיתר מותר (שבת קג.). וכולן שחזרו בהן. פיפא דהך ברייתא דלעיל היא דקתני הכא לקבל דברי חבירות חוץ מדבר אחד וכן בהן שקיבל עליו דברי בהיתר חוץ מדבר אחד וכן בלי שקיבל עליו דברי לייה חוץ מדבר אחד, אין מקבלין אותן, שנאמר המקריב את בם הבלמים ובו׳, כתוב שהם חלקם נתתי לאותם מלש, וכשאין עושין לוגו של מקום מה כתיב בהן מי בבם ויקבור דלמים, ובולן שחזרו בהן אין מקבלין אותן שולמית כי׳ בתוספתא דמסבת דמאי בפרק שני (בבורות לא.). עשו דבריהם במטמוניות. שלא חילנו שם שמים בפרהסיא (שם).

עין משפט נר מצוה

יט א מיי׳ פ״י מהל׳ שכירות הל׳ ד סמג עשין סט טוש״ע מ״מ סי׳ שו סעיף ג:
כ ב מיי׳ שם הל׳ ד וסמג שם טוש״ע שם וסי׳ שלג סעיף ה הגה״ה:
כא ג מיי׳ שם פ״ע הלכה ד ופ״מ מהל׳ מכירה הל׳ ב ד סמג שם וסי׳ פב טוש״ע מ״מ סי׳ שלג סעיף ד וסי׳ קל סעיף י וסעיף יא:
כב ד מיי׳ פכ״ד מהל׳ שכת הלכה ד סמג לאוין סת טוש״ע מ״מ סי׳ שמ סעיף ז:
כג ה מיי׳ פ״א מהל׳ ממרים הל׳ ה סמג עשין קיא ולאוין קח:

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה הלכה כרבי יהושע בן קרחה דשרי:

רבינו חננאל

ר׳ יהודה אומר אם השבח יתר על ההוצאה נותן לו ההוצאה כו׳ ואע״ג דתנן סתמא בבבא מציעא כל המשנה ידו על התחתונה. סבר דלמא אין סדר למשנה ותנא כל המשנה תנא ברישא ואחר כך מחלוקת ר׳ מאיר ור׳ יהודה כמו שפפורש בבבא קמא בהגזול וקיימא לן סתם ואחר כך מחלוקת אין הלכה כסתם לפיכך הוצרך לומר בפירוש הלי כר׳ יהודה. ורב יוסף אמר לא צריך. כי אמרינן אין סדר למשנה בתרי מסכתי אבל בחדא מסכתא על הסדר היא שנויה. המוקדם מוקדם והמאוחר מאוחר ותלתא בבי חדא מסכתא היא וכבר פירשנוה בהגזל בעיקר מקומו: ת״ר לא יאמר אדם לחבירו בשבת הנראה שתעמוד עמי לערב. ר׳ יהושע בן קרחה אומר (אומרן) הנראה שתעמוד עמי לערב. אמר רבה בר בר חנה א״ר יהושע בן לוי הלכה כר׳ יהושע בן קרחה: ת״ר הנשאל לחכם ויטמא לו לא ישאל לחכם אחר ויטהר לו וכן שאל לחכם ואסר לו לא ישאל לחכם אחר ויתיר. היו שנים אחד אוסר ואחד מתיר. אחד מטהר ואחד מטמא. אם היה אחד מהם גדול מחבירו בחכמה ובמנין הלך אחריו. ואם היו שניהם שוין. הלך אחר המחמיר. ר׳ יהושע בן קרחה אומר בשל תורה הלך אחר המחמיר בשל סופרים שחזרו אין מקבלים אותם עולמית. דברי ר׳ מאיר ר׳ יהודה אומר חזרו במטמוניות פי׳ בסתר אין מקבלין אותם. חזרו בפרהסיא מקבלין אותם. איכא דאמרי ר׳ יהודה אומר עשו עבירות בסתר כלומר ששיעתם בסתר היתה מקבלין אותם

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com